

ВІДОЗВА

VII з'їзду Всеукраїнської екологічної ліги

«Збалансований розвиток України – шлях до здоров'я і добробуту нації»

Розбалансованість у використанні природних ресурсів та їх відтворенні призвела на межі тисячоліть до широкомасштабних деструктивних процесів. Людство сягнуло надзвичайно високого рівня розвитку, але через нестримне бажання досягти економічного зростання будь-якою ціною породило ряд глобальних екологічних криз, серед яких – зміна клімату, руйнування озонового шару, забруднення довкілля, опустелювання, кислотні дощі, деградація біорізноманіття.

У XX столітті вчені, політичні та громадські діячі багатьох держав світу почали усвідомлювати необхідність радикальної зміни моделі розвитку земної цивілізації. У 1992 році в Ріо-де-Жанейро (Бразилія) на конференції ООН з навколишнього середовища і розвитку було прийнято документ «Порядок денний на XXI століття», який і сьогодні є узгодженою програмою дій для досягнення взаємозв'язку економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. На жаль, Україна й нині перебуває поза межами цього процесу.

Порівняльний аналіз стану навколишнього середовища деяких держав світу свідчить про те, що в Україні зараз склалися гірші умови, ніж у її сусідів, тому що вона нерационально розпоряджається значними ресурсами, якими наділила нас природа. Економіка України дотепер залишається екологічно збитковою.

У багатьох країнах вже діють еколого-економічні механізми, за якими будь-який ресурс має об'єктивну ціну, яку слід сплачувати. В Україні забруднювач теж повинен повністю компенсувати завдану шкоду, а підприємець чи держава – наперед відшкодовувати ризики, пов'язані з діяльністю підприємств, що перебувають у їхній власності. Економічно не вигідними мають стати перевитрати ресурсів і забруднення довкілля.

Натомість, новий уряд повторює помилки попередників. Бюджет 2010 року, попри обіцянки інвестиційно-інноваційного підходу, не став інструментом збалансованої економічної політики. Він, як і попередні, є бюджетом деградації. Замість підтримки енергозбереження, енергоефективності та розвитку альтернативних джерел енергії, ставку роблять на атомну енергетику та дешеві ресурси, що зумовить подальше їх марнотратство. У Державній програмі економічного і соціального розвитку України знову проігноровано міжнародні документи з питань збалансованого (сталого) розвитку і законсервовано сформовану структуру економіки, за якої неможливо досягти її реального розвитку. Це є свідченням нерозуміння та небажання українських посадовців, покликаних реалізовувати основоположні екологічні права і свободи громадян, поширювати в українському суспільстві ідеї збалансованого (сталого) розвитку.

Всеукраїнська екологічна ліга заявляє: Україна потребує збалансованої та інноваційної моделі економічного розвитку, за якої виробництво і споживання дадуть можливість природним екосистемам відновлюватися і підтримувати життєдіяльність теперішніх і майбутніх поколінь.

Жодні економічні вигоди не можна визнати доцільними, якщо зростають показники захворюваності та смертності населення, відбувається деградація довкілля. Тому для забезпечення здоров'я нації потрібно реалізувати право

кожного на якісну питну воду, чисте повітря, здорові ґрунти та харчову безпеку. Держава має припинити втрати ландшафтного та біотичного різноманіття, істотно скоротити викиди забруднюючих речовин, зменшити обсяги відходів.

Збалансований розвиток передбачає розроблення і впровадження інноваційної моделі економічного розвитку, пов'язаної з розвитком науки, сучасних наукоємних високотехнологічних галузей, прогресивних енерго- та ресурсозберігаючих технологій. Важливе місце відведено інтеграції екологічної складової в усі секторальні політики.

Збалансований розвиток потребує створення соціальної держави, системних інвестицій в Людину, підвищення рівня екологічної освіти та культури, формування нового природоохоронного світогляду громадян України та громадянського суспільства, впровадження механізмів громадського контролю за діяльністю органів державної влади, залучення громадян до прийняття екологічно важливих рішень.

Об'єктивний аналіз кризових явищ, які нарастають у взаєминах між Людиною і Природою, свідчить: ми можемо розраховувати на майбутнє лише за умови створення і втілення у життя єдиної глобальної стратегії розвитку, що реалізовуватиметься на засадах збалансованого розвитку. Маємо засвоїти нову шкалу морально-етичних цінностей, знайти нові способи розв'язання суперечностей, докорінно перебудувати свої взаємини з природою.

Ми заявляємо: має межі зростання споживання, але немає меж для розвитку на збалансованій основі. Лише такий розвиток може задовольняти нинішні потреби людства, не ставлячи під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої потреби.

В Україні має бути продемонстрована політична воля найвищого рівня щодо реалізації принципів Ріо. В найкоротші терміни потрібно закінчити опрацювання і прийняти у вигляді законів Стратегію збалансованого (сталого) розвитку України та Національний план дій. Україна повинна нарешті отримати порядок денний на ХХІ століття.